

ÀLEX ABELLÓ - ALBA ARCHIDONA - TONI CABANILLAS

**CITIUS,
ALTIUS,
FORTIUS?**

EL MÓN DE L'ESPORT PROFESSIONAL S'HA ACOSTUMAT A BATRE RÈCORDS I A PUJAR EL LLISTÓ FINS A LÍMITS QUE FA POC S'ENTENIEN COM A IMPENSABLES. PERÒ TOTA LLUM AMAGA UNA OMBRA A LA PORTA DEL DARRERE. DESPRÉS DE DÈCADES DE TABÚ, SILENCIS I MORTS PREMATURES, EL FENOMEN DEL DOPATGE HA APROFITAT EL CONTEXT DE PROGRÉS CIENTÍFIC PER AVANÇAR EN PARAL·LEL CAP A AQUESTA NOVA DIMENSIÓ. LA GÈNESI ESPORTIVA MÉS ROMÀNTICA, LA BASE SAGRADA DEL 'CITIUS, ALTIUS, FORTIUS', ESTÀ MÉS QÜESTIONADA QUE MAI.

Tretze de juliol del 1967, i la calor de l'estiu s'incrementa poc abans de mitja tarda. El Mont Ventoux acull centenars d'aficionats al ciclisme, que animen i encoratgen els esportistes en una de les etapes més dures del Tour de França. A tres quilòmetres del cim, el món s'atura. El gran favorit al *maillot jeune*, Tom Simpson, evidencia símptomes de col·lapse físic. Cau de la bicicleta, i intenta reincorporar-se a l'etapa. Cau un segon cop, cau un tercer cop. L'hospital d'Avignon només pot certificar el final del ciclista més mediàtic de l'època. “La mort de Simpson va ser un *shock*, el clic que va obrir els ulls a la societat sobre el fenomen del dopatge”, raona Xavi Valle, metge especialitzat en la salut de l'esport.

“Desmarcar el món de l'esport de les pràctiques dopants és negar una realitat constatable”, apunta el periodista Arcadi Alibés, qui ha destinat la seva trajectòria professional a la informació ciclista. El debat sobre els límits del reglament no és exclusiu del vessant esportiu, però si és especialment significatiu en aquest sector, i en el seu context actual. “Al llarg de la història, l'home sempre ha utilitzat totes les substàncies que té a l'abast per arribar al seu límit, i superar-lo”, apunta Valle. Una tendència permanentment a l'alça, un llistó progressivament elevat. “Les eines han canviat al llarg del temps, però aquesta mentalitat obsessiva és la mateixa”, matisa el psicòleg i sociòleg Rafael Böcker.

L'expert en recerca sobre dopatge Bernat López proposa “entendre aquestes pràctiques com un fenomen cultural i social dins les lògiques de l'esport professional”. Unes lògiques de competitivitat, de pressió, d'exigència que són causa i conseqüència d'aquesta elit. “Mentre existeixi aquest esport d'elit, existirà la temptació d'augmentar el rendiment a través de la ciència”, sentència López. La mort de Tom Simpson no va suposar el primer cas de dopatge, sinó el primer cas flagrant del seu risc per a la salut. Una sobredosi d'amfetamines —substància química destinada a incrementar el rendiment físic— va esgotar el campió fins al punt d'acabar amb ell. “Certament, el cas Simpson va ser la pitjor campanya publicitària per al producte del Tour”, resol Xavi Valle. I aquest és el concepte clau: producte. Negoci.

ELS ORÍGENS DEL DOPATGE ES REMUNTEN A LES APOSTES HÍPIQUES

“El fenomen del dopatge apareix en l'esport en el moment que comença a moure grans masses de diners”, explica Bernat López. Primer a les curses de cavalls, on les apostes generaven aquest volum de negoci. Poc després es trasllada a altres disciplines, a mesura que el valor econòmic comença a oscil·lar, i viatja de les apostes hípiques cap a altres exemples. No s'associa al ciclisme, ni a l'atletisme, ni a la natació. El criteri és simple: cal disposar d'un avantatge objectiu allà on hi ha diners en joc. “Sí, el dopatge és un element totalment instaurat i integrat en la competició esportiva”, confirma Pau Marzà, entrenador de ciclistes i triatletes professionals i amateurs. De fet, aquestes lògiques de l'elit s'han traslladat a peu de carrer. “Els esportistes amateurs també han obert la porta del dopatge en la seva activitat, i això suposa un risc elevadíssim fruit de la desinformació”, subratlla Marzà.

Els fets del Mont Ventoux van marcar l'inici dels controls *antidopping* al món del ciclisme, però, lluny de posar fi al problema, només van constatar un canvi d'era. “Els sistemes antidopatge, de detecció i control, sempre han anat per darrere de les pràctiques fraudulentés”, reflexiona Arcadi Alibés. La detecció de les substàncies prohibides va obligar a un canvi de continent, però no de contingut: substituir els elements dopants —que serien detectats— per d'altres nous, i per tant ni identificats, ni prohibits, amb els mateixos efectes. “Els equips o esportistes més especialitzats disposen de les tècniques i els mètodes necessaris per esquivar aquests controls”, assegura Alibés. I les amfetamines es van començar a substituir per altres estimulants. I als anys noranta apareix l'EPO, que augmentava artificialment els glòbuls vermells per oxigenar la sang, i després, l'EPO exògena. I les transfusions de sang. Els avenços progressius obliguen a canviar les formes de dopar-se, però no transcendeixen la superfície. No han arribat a alterar el rerefons.

Hi ha moltes maneres de travessar els límits: substàncies naturals o artificials, dosis més altes o més moderades, tècniques més o menys modernes, terminis d'efectivitat més o menys llargs. Dopatge és partir amb avantatge gràcies a elements externs, prohibits. És incomplir les regles del joc per satisfer unes expectatives pròpies de l'esport professional —però no exclusives de l'elit, tal com hem apuntat, en un cas cada cop més estès d'efecte mirall—. La finalitat, augmentar el rendiment per millorar els resultats esportius. “Hem arribat a tal punt de degeneració que el dopatge ja no és una irregularitat per a l'esport d'alt nivell, sinó una característica més”, explica l'exciclista professional Sergi Porta.

“L'esport serveix de *caldo* de cultiu ideal per alimentar la identitat nacional”, expressa Rafael Böcker. “És un fenomen de masses, i, com a tal, exerceix una relació d'influència a la societat: es mitifiquen aquests esportistes, i això comporta una absoluta exageració de cada èxit i fracàs”, afegeix. La periodista esportiva Teresa Ortega referma la tesi. “Interpretem l'esport i els esportistes professionals com un mirall d'allò que ens agradaria ser”, valora amb preocupació. “Aquesta polarització fa que tot allò vinculat a aquests mites gairebé sagrats s'extrapoli fins a límits exagerats i inimaginables”, tanca Alibés.

Herois a la carta

L'exemple de l'esport d'elit té un poder d'atracció social suficient per vertebrar una identitat col·lectiva —amb el suport dels mitjans de comunicació—. Per tant, l'esportista d'elit té la responsabilitat de vertebrar aquesta identitat i satisfer les expectatives creades per la societat al seu voltant. “Això genera una gran pressió en la figura del professional, i transcendeix els límits purament esportius”, conclou Böcker. “Les identitats i expectatives nacionals es bolquen allà on els és favorable”, confirma. Cal entendre el fenomen del dopatge com la plasmació més clara de la temptació real de convertir-se en un heroi, en un mite.

L'esport és l'exemple d'indústria on millor es combina la força d'aquest relat identitari competitiu i emocional amb la rendibilitat com a negoci —entre premis, salaris, promoció i allotjament a cada ciutat que acull una etapa, anunciants, patrocinadors i drets televisius, les darreres edicions del Tour de França han generat un volum total de més de 150 milions d'euros—. L'esport genera una injecció d'autoestima i orgull propi que va molt més enllà dels resultats. Va de crear una bombolla per a convertir éssers humans en mites. Uns mites que, en trontollar la seva honorabilitat —i l'exemple dels casos de dopatge és flagrant—, també poden caure.

L'esport d'elit comporta una exigència de ritme, velocitats i esforç molt superior a l'amateur

“Jo vaig estar prenent de manera inconscient, durant tres mesos, una substància dopant que anomenaven 'hàmsster'”, confessa Sergi Porta. “És la mateixa que se'ls dona a aquests animals, d'aquí ve el nom; per a què corrin a la roda fins al seu límit, i acabin totalment exhaustes. En cap moment notes el cansament, fins que et buides”, continua. Porta va competir a l'elit del ciclisme sota el nom d'un dels equips més prestigiosos de Suïssa. Mai va donar positiu en cap control.

“Vaig tenir un gran ensurt mentre competia al Tour de Suïssa”, comença a explicar. “Vaig despertar-me una matinada, xop de suor, a 215 pulsacions per minut. El meu topall sempre han estat 190”, continua. “Vaig trucar ràpidament al director de l'equip, molt espantat, per avisar-los que m'estava passant alguna cosa, i no sabia el què”, recorda. El metge de l'equip va baixar a l'habitació, li va aplicar una injecció i el va estabilitzar de nou. Porta no va saber que es tractava de la 'hamster' fins setmanes després.

“Sense permís de l'equip, vaig agafar pel meu compte un vol cap a Barcelona per fer-me una anàlítica urgent. Jo sabia que alguna cosa passava”, explica. Els resultats d'aquesta anàlítica van confirmar les seves sospites: positiu en darbepoetina, l'hormona dels hàmssters que incrementa el rendiment esportiu en produir més glòbuls vermells a la sang. “Resultats a la mà, vaig renunciar a la competició, vaig abandonar la cursa i vaig tornar immediatament a casa”, explica.

Sergi Porta assegura que “l'equip era perfectament conscient que algú de nosaltres [dels ciclistes] tindria problemes en algun moment, i ho tenien preparat per quan els truquéssim”. La substància era un complement als entrenaments i a l'alimentació, però un desequilibri en la dosi —se li van aplicar més mil·ligrams dels que el seu sistema podia absorbir— va comportar una afectació cardíaca. “Em van provocar un infart. Aquella nit podia haver mort perfectament”, explica. “En aquell moment vaig veure que, com a esportista professional, no vivia en un món real”, conclou anys després de la seva retirada definitiva del món de les dues rodes.

'QUAN UN ESPORTISTA ACCEPTA DOPAR-SE, HO FA PER POR A FRACASSAR'

(R. BÖCKER)

D'igual manera que el concepte de l'esport arrossega una connotació positiva vinculada a la netedat i a la cultura de l'esforç, la idea del dopatge comporta una onada de decepció, de rebuig, de trampa, totalment contraposada. “Representa l'antítesi d'aquesta concepció romàntica de l'esport”, sintetitza Bernat López. Des del camp de la sociologia, Böcker analitza que “la decisió d'un esportista quan accepta dopar-se respon a un cas de por al fracàs, de mala gestió de la pressió”. “El gran temor d'aquestes persones és fracassar en la seva missió, i la manera més efectiva de combatre aquestes inseguretats és saber que atresoren un avantatge respecte als adversaris”, subratlla. Travessar una línia vermella del reglament, per garantir-se una situació de privilegi i de prestigi. “El fet més rellevant d'aquesta contraposició és l'espiral del silenci que es genera, la construcció fosca d'un tabú al seu voltant”, afegeix Teresa Ortega.

“És cert que existeix un consens ampli de rebuig cap al dopatge, però no existeix a l'hora de definir i acotar el terme”, puntualitza Bernat López. L'organisme internacional de regular aquestes pràctiques és l'Agència Mundial Antidopatge (AMA), qui ha elaborat la 'llista negra' de les substàncies prohibides. Una anàlisi de sang positiva en alguna d'aquestes substàncies és dopatge. “És una llista totalment arbitrària, basada en criteris polítics i totalment subjectius”, analitza López. “Ni hi ha tots els que hi son, ni hi són tots els que hi ha”, parafraseja. L'expert en recerca ciclista diagnostica una errada de base. Fa una pausa. “El llindar no ha de ser la substància, sinó la dosi en qüestió d'aquesta substància”, resol.

L'AMA es basa en tres requisits per obrir o tancar l'accés d'una substància a aquesta llista prohibida: que millori el rendiment esportiu, que sigui perjudicial per a la salut, i que vagi en contra de l'esperit de l'esport. En cas de complir-se dos d'aquests tres eixos, ho considera pràctica dopant i, per tant, il·legal. “Hi ha substàncies naturals que, en grans dosis, milloren el rendiment esportiu i poden ser perjudicials per a la salut”, confirma el metge Xavi Valle. La cafeïna és un exemple curiós: ha entrat i sortit de la llista en més d'una ocasió. Actualment, està permesa. “Fa cinquanta anys, un pic en cafeïna podia marcar la diferència i generar desigualtat. Ara, aquest paper és propietat de la ciència”, sentència.

Això no vol dir que la ingesta de substàncies prohibides sigui un requisit inexorable per arribar a l'elit esportiva. “És possible ser esportista d'elit sense dopar-se, és clar, però es parteix d'una base inferior que altres rivals que sí que ho fan i no han estat penalitzats”, lamenta l'entrenador Pau Marzà. Però és una lògica perversa que s'ha estès i que no s'ha de llegir com a casos aïllats. “En moltes ocasions, en sortejar els controls de l'AMA, no existeix cap prova acreditable per acusar de dopatge un esportista”, recorda el periodista Arcadi Alibés. “No hi ha cap altra manera de contrastar els noms, les substàncies, les dosis i les dates que aquestes anàlisis”, confirma. La presunció d'innocència s'ha convertit en un emmascarador per a un percentatge incert de tramposos. I en un generador de silenci.

Una realitat incòmoda

“Vivim en un estat de sospita permanent, i amb la falsa consciència que, si fem mal al nom de l'esportista, fem mal a l'esport”, recull Ortega. “Hi ha una llei del silenci, sobretot en la pròpia esfera dels esportistes, en què tothom tapa tothom. Això revela uns símptomes de consigna que van molt més enllà del romanticisme de l'esport”, denuncia la periodista. El triatleta Roger Serrano, especialment crític en aquesta temàtica, ho subscriu. “La cultura d'equip que implica en xarxa a entrenadors, metges i alts càrrecs té moltíssimes similituds amb el teixit d'una organització criminal”, relaciona. “No pots entrar a la roda fins que saben que no parlaràs, és una autèntica màfia”, sentència amb duresa. “Pronunciar-te contra el sistema que hi ha en vigor i assenyalar públicament a corruptes i corruptors és sinònim de tancar-te totes les portes”, lamenta. En el seu cas, va proclamar-se campió del món sub-23 de Triatló Cross sense cap patrocinador que li proporcionés suport econòmic per competir.

Els complements químics impliquen una sèrie d'efectes secundaris que cal avaluar

“Si no tens patrocinadors o un equip que et faci un contracte, es impossible mantenir-se en l'elit professional i obtenir resultats”, ordena l'exciclista Porta. “Però sense resultats, qui s'interessarà per contractar-te o anunciar-se en tu?”, gira la truita. Les lògiques de negoci marquen el dia a dia de l'esport professional, fet que obliga a canviar el context d'esport romàntic que suposa la premissa inicial. “No es pot entendre l'esport d'elit amb les lògiques de l'esport popular, perquè respon a uns altres interessos, a unes altres característiques i desapareixeria el producte al qual anomenem esport d'elit”, explica López després d'enraonar. “La mercantilització de l'esport ha generat uns canvis irreversibles a tots els nivells: i de pressió física i psicològica, evidentment també”, apunta Böcker. El dopatge no és la causa, sinó la conseqüència d'aquest canvi de paradigma. “Cal pagar un preu per formar part del circ, i els esportistes són el producte principal”, analitza Teresa Ortega.

“Molts dels esportistes que es dopen se senten menys culpables en considerar que es tracta d'una pràctica generalitzada”, assenyala Marzà. “És obvi que s'han tapat casos i s'han protegit esportistes en concret, però seria un error analitzar-ho com un problema de pomes podrides. No va de noms”, resol l'entrenador. “L'arrel del problema no és saber si Rafael Nadal es dopa o no, si Pau Gasol es dopa o no, si Alberto Contador es dopa o no —apunta Alibés amb preocupació—, és saber què i qui hi ha al darrere: quin paper tenen les Federacions, quines estructures paral·leles existeixen, quants diners mou aquesta indústria i qui se'n beneficia”. Espiral del silenci. Tabú i foscor. No existeix res equivalent a un cens d'esportistes provadament dopats que pugui regular aquest fenomen. “Per molt que la ciència avanci i millorin els sistemes de detecció, estem més lluny que mai d'acabar amb aquesta pràctica il·legal”, sentència el periodista de TV3.

“No és cert que el rendiment esportiu estigui directament vinculat a l'ús de substàncies considerades dopants”, explica el doctor Valle. “El gran aprenentatge de la darrera dècada és que la millora del rendiment esportiu està condicionada al coneixement: la resta és un complement mínim”, matisa. “L'esport s'ha professionalitzat a un ritme de vertigen en els darrers vint anys per exprémer el tren de les tecnologies, però no existeix una fórmula màgica”, contextualitza l'expert en medicina esportiva. Xavi Valle resupera el cas de Tom Simpson. “L'exemple del Tour de 1967 és un de centenars que coincideixen en temps i espai, i es produeixen per l'administració de productes sense cap rigor científic i sense un coneixement al darrere capaç de gestionar-ho”, explica. “No és normal que desenes d'esportistes vinculats a l'esport en aquelles dècades hagin mort per problemes cardiovasculars abans de fer els 50 anys”, raona. A les substàncies experimentals, se li va afegir la manca de mesura de les dosis a aplicar. “La lectura del moment era que a més dosi, més efectes per al rendiment. Però obviaven que també creixien els efectes secundaris”, lamenta Valle.

Arcadi Alibés considera que la història acredita un fet objectiu: més enllà de defensar la igualtat de condicions, el vessant de la salut ha de marcar la línia vermella per al consum d'aquests productes, químics o no, amb finalitats esportives. “Els propis equips entenen aquestes pràctiques com una part més del sistema, com un suplement”, assenyala Sergi Porta. “Em repetien que havia d'arribar en condicions com fos, i això implicava també tenir la sang en condicions òptimes d'oxigen”, explica. “Funciona com una droga, progressiva, de menys a més: al principi prens vitamines, després te les punxen per via intravenosa i al final el que t'apliquen són recuperadors, o directament hormones”, se sincera. Confessa que mai va sentir la paraula dopatge. No es parla, es fa. “Dins l'escamot, recordo la convicció que, si no has donat positiu, no estàs dopat”, conclou l'exciclista.

Efecte mirall

"És difícil saber cap a on anem, però tampoc és fàcil desxifrar en quin punt ens trobem ara mateix", dubta Alibés. El dopatge ja no és el que era, tampoc. S'ha estès fins al punt de superar el llistó professional que fins ara se li pressuposava, el component capitalista de negoci. Una societat canviant també comporta uns símptomes diferents. "El principal problema que se'ns presenta al davant és que els esportistes amateurs també comencen a adoptar les lògiques de l'esport professional, i això també implica l'ús de substàncies considerades dopants per millorar el seu rendiment", alerta el sociòleg Rafael Böcker. "Aquesta evolució del rendiment s'entén com un gran aliment per als egos, que trepitgen els límits de l'elit", reforça.

"És un efecte mirall molt perillós", detecta Valle. "Si aquesta gestió il·legal la supervisa un metge, sempre hi haurà un risc inferior de malmetre la teva salut que si prové de compte propi", matisa. En la darrera dècada, exemples d'exigència física com les maratons o les grans curses ciclistes s'han estès a l'esport popular, en una traducció perillosa. "S'imposa la voluntat de destacar, la necessitat d'una aprovació i un reconeixement social que perverteix els orígens d'aquest esport popular", assenyala Böcker. "L'esport d'elit actua com a estímul de l'amateur, però la connexió és només parcial", adverteix Bernat López. Lògiques diferents, condicions diferents, objectius diferents.

EL MÓN AMATEUR ESTÀ ADOPTANT LòGIQUES DE L'ESPORT PROFESSIONAL

Rafael Böcker defineix la pràctica dopant com "l'exemple més flagrant de l'autoengany". "És una raó més mental que física: parteix de la desesperació per aconseguir un resultat i de la por a quedar-te endarrere", teoritza. "És una perversió constant, una visió hostil cap al delatador. La mentalitat que actua com a base del dopatge és una fàbrica de corruptes", resol Böcker. "El fet és curiós", subratlla Xavi Valle des de la seva consulta a Barcelona. "El *dopping* s'ha estès des de la societat cap a l'esport, i no a l'inrevés: volem solucionar-ho tot de la forma més fàcil i ràpida possible, i sempre pel camí més curt", assenyala. És un factor social. En el context actual, les causes i les conseqüències són socials, i ja no esportives. La mercantilització i el gen capitalista, en paraules de Böcker, amb què s'ha inflat la bombolla de l'esport han generat una mutació en el que, originalment, era un món únicament reservat a aquests col·lectiu dels *citius, altius et fortius*.

"L'amateurisme sempre ha estat, tradicionalment, molt més a prop dels valors romàntics de l'esport", recorda López. Però la tendència s'està capgirant, i es comença a allunyar. "Volem ser els millors, fardar d'aquesta qualitat i generar una aparença social a partir de l'excusa del producte estrella: l'esport", apunta Ortega. "El fet d'haver desplaçat els límits i perdut el nord a l'hora de dibuixar les proporcions, genera aquest missatge perillosíssim del 'tot val'", complementa. En el cas de l'esport amateur o no professional, l'adopció d'aquestes lògiques del món professional implica una distorsió important: es conjugaran en un context de menys mitjans econòmics i humans, menys coneixement i menys supervisió. De manera que augmentarà el risc per a aquestes persones, en cas de traslladar, per efecte mirall, aquests elements cap a un entorn diferent i molt més limitat. "Certament, l'esport només és una manifestació a gran escala de la societat d'acceleració que hem creat. I ja no només el professional", opina Böcker.

“Això no es nou”, talla en sec el metge Valle. “Fa 2.000 anys, els romans ja pensaven que havien tocat sostre quan van acabar el Colosseu”, comença a explicar. “La història és un teatre on canvia l'escenari, però no el guió de l'obra: el present és el moment més avançat, i tots l'hem viscut”, desenvolupa. “I tothom ha intentat treure el màxim profit al seu present amb els mitjans que té al seu abast”, conclou. Xavi Valle ho enllaça assegurant que “en els camps de ciències, i en especial en el de la medicina esportiva, hi ha hagut un canvi molt evident en la recerca de nous horitzons, en alguns casos fora de la llei”.

“Un cop superada la fase de les substàncies complementàries, ara comencen a explorar el camp de la modificació genètica per crear gairebé màquines”, avança Sergi Porta. L'exciclista és molt prudent a l'hora d'alertar dels efectes secundaris d'aquests processos. “He vist problemes de salut molt greus en companys de carretera a causa del *dopping*, i un cop ja no ets un producte rendible i no interesses a l'equip, deixes de tenir seguiment mèdic”, s'obre. “Infèrtils als 30 anys, trastorns psicològics, casos de càncer, cardiopaties... i t'hi has d'enfrontar sol”, denuncia. “Sempre hem fet servir la química per a incrementar aquest rendiment, però és obvi que la salut es ressenteix. I si és en dosis irresponsables o mal mesurades, les conseqüències poden arribar a la gravetat extrema”, confirma Valle. “La desproporció dels premis, ja sigui l'econòmic per a un professional o el valor d'autoestima per a un amateur, són una invitació a córrer riscos que no estem sabent aturar”, es preocupa Rafael Böcker.

La necessitat de mantenir elevat el llistó porta al límit als esportistes, i la idea romàntica que les línies vermelles no es trepitgen és una utopia que s'ha demostrat falsa a cada cas que surt a la llum. “Cada positiu és detectable gràcies a l'anàlisi dels casos i rutines preexistents, sempre va a remolc. A cada canvi de substància, rutina o forma, el sistema antidopatge queda caducat”, subratlla el metge Valle. “La transformació del dopatge és la història de sobrepassar tots els límits, de manera progressiva. Sinó, hagués estat impossible arribar fins a aquí, i no tenir cap mecanisme per tallar-lo d'arrel”, sentència la periodista esportiva de Tarragona Ràdio.

Judicis de quiosc

“Els esportistes es queixen, i segurament amb raó, que molts cops només són notícia quan salta un cas de control positiu a la premsa”, explica Alibés. “Tenen la percepció que els mitjans de comunicació s'acarnissen amb aquests casos, mentre que el ressò de guanyar netament una prova és pràcticament nul”, afegeix. La lògica dels mitjans de comunicació tampoc és aliena al context social de vertigen, de pressa i de contínua actualització que es viu actualment.

“Molts casos de dopatge han saltat a l'opinió pública gràcies a la premsa digital i lliure, que ha assumit el rol que no han satisfet els mitjans tradicionals”, apunta Ortega. “La premsa especialitzada ha suposat una manera de regenerar i d'aportar aire fresc a un periodisme estancat”, sentència. “Per sort, les xarxes socials han robat part de la força d'aquesta premsa tradicional i es fan el ressò que anys enrere se'ls negava”, apunta Pau Marzà. “La primera reflexió és clara: el periodisme té moltíssima feina a fer”, raona Teresa Ortega. “La realitat de la precarietat de la professió et dona molt poques eines per a investigar; i mai tindràs la certesa de poder publicar veritats incòmodes”, apunta.

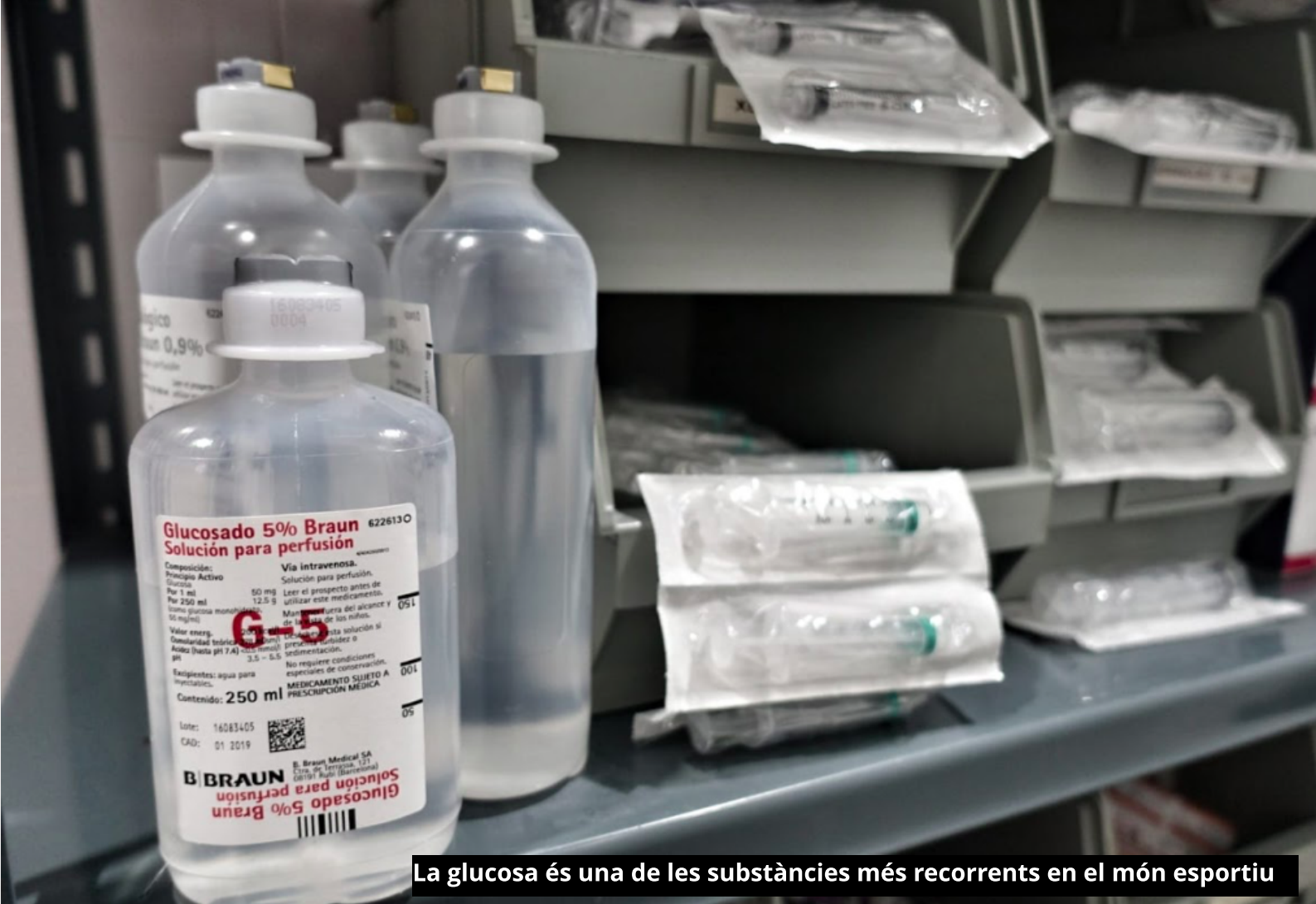
"Als mitjans de comunicació no els interessa en absolut rebaixar el grau actual de pressió resultatista: és una droga per als esportistes, i també per a l'opinió pública", explica el sociòleg Böcker. "L'esport professional necessita de la complicitat dels mitjans de comunicació per magnificar-se, més enllà dels interessos i lògiques de mercat que el condueixen", afegeix. Cal subratllar que els mitjans responen a un afany de lucre evident, com qualsevol altra empresa. I que l'esport és un dels productes amb més audiència i més beneficis en el mercat audiovisual. "El ciclisme de carretera va ser un invent de la premsa de principis del segle XX per vendre més diaris i vendre més diners, i la creació de proves com el Tour de França són els exemples més clars", recupera López. "La prioritat és que la maquinària sencera funcioni, que la indústria i el negoci siguin rendibles [...]; hi ha una economia política que té una lògica molt allunyada de l'esport amateur", resol l'expert.

EL TOUR DE FRANÇA O LA VOLTA A ESPANYA SÓN CREACIONS DE LA INDÚSTRIA MEDIÀTICA

"Abans era el ciclisme, ara ho és tot: la mediatització de tots els esports d'elit genera un vincle fortíssim entre esport i comunicació", apunta Bernat López. "Ni el dopatge ni la mediatització són propis de cap disciplina concreta, si bé és cert que s'han creat una sèrie de relats i de connexions", opina Ortega. De fet, l'associació es remunta al segle XIX, on comença a créixer la bicicleta com un dels primers esports professionals de la història, i amb el desenvolupament d'unes lògiques trencadores. Allunyat dels cercles d'alta burgesia que creen l'esport amateur o d'elits, per a classes socials privilegiades. El ciclisme, no: tot el contrari. I els mitjans, en el seu dia, ja en van treure profit amb la creació d'espectacles mediàtics de l'alçada d'un Tour de France, una Volta a Espanya o un Giro d'Itàlia.

"Els mitjans de comunicació han assumit un rol d'amplificar i magnificar aquest producte tan atractiu per a l'audiència", reenfoca Rafael Böcker. "Han construït un relat nacionalista on tot és absolutament emocional, i no hi ha cap espai reservat per a la raó", exposa. Segons el sociòleg de la URV, "aquests mitjans contribueixen a crear una identitat col·lectiva com a eina patriòtica i d'orgull propi, i el cas de les darreres dècades a Espanya, especialment la darrera, és un exemple claríssim". Els mitjans tenen el poder de convertir esportistes en ídols, en uns contextos determinats. "El Tour del 1988 va marcar un abans i un després al ciclisme espanyol, amb la victòria de Perico Delgado", recupera Ortega. Arrufa el nas. "Després d'una història de dècades de fracassos, un espanyol va tocar el cel de l'esport a París: un geni, un ídol", parafraseja. "Delgado va donar positiu en un control, on es va detectar una substància emmascaradora que indueix a un cas clar de dopatge. Però la premsa ho va amagar. Per patriotisme", exposa la periodista.

"Espanya mai ha estat una potència de brillantesa esportiva, i això genera un complex d'inferioritat a nivell nacional", subratlla Tere Ortega. "Els mitjans espanyols han abanderat el patriotisme per aferrar-se al simbolisme de les poques figures que despuntaven i convertir-los en herois", exposa. "Suposa una imatge de trencament respecte al passat franquista, de modernitat, de futur... altres països mai han necessitat això per crear-se una imatge d'obertura, i aquí la porta ha estat l'esport", resol, en referència al cas de Perico

La glucosa és una de les substàncies més recorrents en el món esportiu

Delgado. A l'hora d'analitzar la cintura de la premsa, tots els testimonis consultats assenyalen la mateixa línia. "Els mitjans s'han deixat endur per la necessitat d'inflar l'audiència, i han caigut en un error de base: han oblidat la seva funció d'ajudar a comprendre la realitat, i han optat per distorsionar-la i desvirtuar-la", analitza López.

"La premsa espanyola i llatina ha tendit històricament a construir un escut al voltant de les seves figures més exitoses, i ha primat el factor nacionalista de protecció d'ídols", subratlla. El discurs contra el dopatge no ha estat una lluita per la netedat, sinó que s'ha llegit com una la croada nacional. I l'esport s'ha diluït sota les banderes. "Recorden el cas de Rafa Nadal i els guinyols francesos?", pregunta Rafael Böcker, entre gestos d'incomprensió. "Molts mitjans de comunicació van decidir crear i accelerar un relat hostil gairebé irracional", opina. Aquesta hostilitat, però, no es registra quan el focus de l'atenció topa amb aquest empoderament de l'heroi nacional.

En el món anglosaxó, o en l'escandinau, és impensable que els mitjans s'haguessin mostrat tan comprensius i benèvols en casos com el d'Alberto Contador", matisa Bernat López. El ciclista espanyol, màxim referent de l'esport nacional en aquell moment, va donar positiu per clenbuterol —una substància broncodilatadora, és a dir, que facilita la respiració i la circulació de l'oxigen a la sang— durant el Tour de França del 2010, i va ser desposseït dels èxits més recents del seu palmarès. "Els mitjans dels Estats Units no van protegir Armstrong, perquè no és un país mancat d'herois, i dubtar de Lance era una manera de defensar l'orgull de la bandera americana. Però a Espanya, qüestionar Contador és qüestionar una institució", lamenta Tere Ortega.

Un joc de banderes

Per a Böcker, “el relat competitiu i els valors originals de l'esport creen una base molt forta de patriotisme al seu voltant”. L'esforç, la superació, l'èxit. “Altres mons com el de les arts, basats en la raó, no responen a aquesta cultura de la competitivitat, i ho tenen molt més difícil per abanderar el sentiment patriòtic”, subratlla el sociòleg. “L'exemple més clar són els Jocs Olímpics: desfilada de banderes, himnes i una obsessió irracional dels països per acumular medalles en esports on, durant quatre anys, el seguiment és mínim”, etziba Arcadi Alibés.

“Si una medalla olímpica és un gran èxit nacional, l'esquitx d'un cas de dopatge és una catàstrofe nacional”, resumeix Böcker en referència a la desproporció dels relats mediàtics. “El dopatge es produeix en un context esportiu, és clar, però respon a un interès geopolític”, assegura Porta. “Fa dècades que s'entén l'esport com una modernització de la via bèl·lica, i com un termòmetre entre potències mundials”, avança la periodista de Tarragona Ràdio. “Al segle XX, va ser un dels capítols més evidents per entendre la Guerra Freda, com ho va ser la cursa espacial, entre els països del teló d'acer i els Estats Units”, resol.

“La República Democràtica d'Alemanya (RDA) volia demostrar, en base als seus resultats esportius, que el model comunista era millor que l'americà per construir una societat”, recorda el metge Xavi Valle. “De manera paral·lela, es realitzaven controls sanguinis als Estats Units per delimitar quants dies eren necessaris per convertir en indetectable una substància estimulants o dopant”, completa. “En aquest cas, estem parlant d'autèntiques estructures de dopatge d'estat amb una finalitat política evident”, sintetitza el metge barceloní. “En el context de la Guerra Freda, els Jocs Olímpics van ser l'aparador per excel·lència on bolcar el nacionalisme, però no respon a una finalitat lucrativa ni econòmica com ara. Era un valor nacional”, explica Böcker. Diversos protagonistes, diversos països, diverses èpoques, diversos contextos. Però un mateix recurs. Per entendre els canvis en l'esport i els esportistes, factors socials com la identitat o la política són indestriables del debat.

Teresa Ortega recorda l'experiència de la Sílvia Fontana, una nedadora tarragonina que va representar la selecció espanyola de natació als Jocs Olímpics de Montréal el 1976. “Ella explica que, físicament, les nedadores de la RDA eren homes, amb una potència i unes marques inassolibles per a la resta d'esportistes europees”, recull la periodista. “L'entorn de la Unió Soviètica no sotmetia els seus esportistes a cap control, i l'augment del rendiment esportiu va anar acompanyat d'una sèrie d'efectes col·laterals per a la salut dels seus esportistes. Valia tot per ser els millors”, recorda Böcker. “Sempre ha existit aquesta obsessió per les medalles olímpiques, i sempre hi ha hagut algú disposat a tot per aconseguir-les”, no dubta Arcadi Alibés. Per diners o per orgull, l'essència de l'esport viu en perill d'extinció cada cop que s'encenen els focus.

“Aquesta lògica olímpica i l'efecte aparador abans era una excepció cada quatre anys, però ara ja és la tendència majoritària”, lamenta Xavi Valle. El sociòleg relaciona la inestabilitat del focus de les Olimpíades amb què “aquesta concepció desproporcionada de l'èxit suposa, per als esportistes de disciplines minoritàries, la seva única oportunitat en quatre anys per tenir un cert reconeixement i un retorn de primer nivell per part de l'opinió pública”, ja que, en apagar-se el focus de l'esdeveniment, són modalitats condemnades a altres quatre anys d'oblit.

'L'ESPORT VA SER UN DELS CAPÍTOLS MÉS EVIDENTS DE LA GUERRA FREDA DURANT EL SEGLE XX

(T. ORTEGA)

“La temptació és molt alta, perquè l'esport només és una manifestació d'aquesta nova societat d'acceleració a tots els nivells que hem construït, i on s'exigeixen resultats immediats. En l'esport d'elit, aquesta acceleració és especialment perillosa perquè es gesta des del camp de la química. I, mèdicament, són uns riscos difícils de controlar i que mai es podran justificar amb el codi ètic a la mà”, resol, crític, l'expert en medicina esportiva.

“El cas d'Espanya barreja la bombolla identària de l'esport, amb la complicitat d'una premsa nacionalista i una opinió pública cada cop menys crítica en comparació amb la resta d'Europa”, descriu Ortega. “A França, quan el cas Festina va quedar a la intempèrie en interceptar el vehicle amb totes les bosses de sang, va caure l'heroi nacional Virenque i es va endurir la legislació”, contextualitza. “Aquí, l'equivalent seria Contador. I la reacció va ser de mofa, d'anècdota: no tinc la percepció que aixequés ni un bri d'indignació”, compara la periodista. “Rebre una notícia que no ens agrada es percep amb llunyania i amb desinterès, en lloc d'activar-nos. I comencem a ser igual de passius amb la corrupció política, una altra estafa que hauria de remoure consciències”, afegeix amb contundència. “La política està adoptant les lògiques perverses que s'han vist a nivell esportiu”, valida Rafael Böcker. “Els mitjans construeixen cada relat en funció dels interessos de cada país, i no hi ha cap motiu per pensar que aquest cas s'oposarà una excepció”, conclou.

Arcadi Alibés, des de TV3, recorda que “sovint, els periodistes ens trobem en la situació compromesa de no disposar de proves suficients que demostrin amb claredat aquests fets”. “Ja sigui per manca de mitjans, per por o per les dues coses, el tabú que representa aquesta denúncia social del dopatge dins l'esport s'ha estès també a la premsa esportiva”, resol. “Hem de fer autocrítica, perquè el paper de la premsa és el d'altaveu, per a bé i per a mal”, etziba Ortega. “S'ha tractat el dopatge com a producte mediàtic, i en cap cas com al problema social que el causa, que és el veritable quid de la qüestió”, afegeix. “És el peix que es mossega la cua, perquè els mitjans són una part lucrada d'aquest gran negoci, i treuen profit d'aquesta espectacularització de l'esport en forma de vendes o increment d'audiència”, sentència amb un to especialment crític.

“Com a periodista, és molt frustrant no disposar de temps ni de mitjans per certificar aquestes accions fraudulentas”, se sincera Alibés. “La llarguísima durada dels processos de resolució de cada cas limiten enormement la nostra força a l'hora de generar informació i opinió”, recorda. Teresa Ortega subratlla el mateix tap. “El dopatge no és delictes a Espanya, els casos que arriben als jutjats ho fan sota l'etiqueta de risc per a la salut pública, que no és el mateix”, recorda. “Això implica que els processos es van diluint, els recorreguts s'allarguen i el judici que queda en la memòria col·lectiva és el mediàtic, no el de cap tribunal”. La periodista de Tarragona Ràdio recorda que la Operación Puerto, que va implicar desenes d'esportistes d'alt nivell com l'atleta Marta Domínguez o el ciclista Ivan Basso, va quedar arxivat. “Les bosses de sang trobades estaven classificades per sobrenoms, no per identificacions formals. I només els casos més obvis van transcendir a l'opinió pública, perquè encara no sabem a qui pertanyien la majoria de bosses”, exemplifica. El judici, en aquest cas, també va ser a través dels mitjans de comunicació.

L'ús de substàncies dopants o externes no és un substitutiu dels entrenaments, sinó un complement

"Jo ja no miro el Tour"

"La sospita constant ha anul·lat el component noticable i sorprenent dels casos de dopatge en l'esport professional", analitza Rafael Böcker. "Les persones ens autoenganyem quan ens convé per protegir-nos, i això és adaptable tant a un esportista amb l'honradesa qüestionada com tant a un espectador que se sent decebut", apunta. Ortega qüestiona, de manera molt seriosa, que aquesta tendència a no criminalitzar el dopatge per protegir les audiències acabi sent un arma de doble fil. "Estic segura que molta gent percep el Tour de França com una farsa majúscula per la quantitat d'ombres inconcretes que apareixen al voltant del seu nom", opina. "Pot ser un gran fre per a aquells que tinguin interès en veure una cursa ciclista romàntica, perquè la gota malaia de petites decepcions fan estralls", vaticina. "Sabeu què? Jo ja fa anys que he deixat de mirar el Tour de França", talla l'entrevista, gairebé a consciència, el metge Xavi Valle.

"Cada any, gairebé, el guanyador dona positiu", continua després d'una pausa intensa. "Jo he vist metges que no es comporten com a metges, i esportistes que no es comporten com a esportistes: cada cas positiu per *dopping* no és un fet aïllat, sinó un error de càlcul del responsable mèdic", lamenta. "Ja no és una cursa on guanya el més ràpid, ni el més fort, ni el més estratègia. Guanya qui millor gestioni la seva trampa", sentència, lapidari. "La nova dimensió social de l'esport és l'escenari ideal per als fracassos i les decepcions. I això és la conseqüència a una irresponsabilitat de tots els actors de l'obra", tanca Rafael Böcker. Corruptes i corruptors, conscientment i inconscientment. Esportistes, metges, patrocinadors, entrenadors, periodistes. Tots els agents implicats en el negoci, per activitat directa o per passivitat, tenen un grau de responsabilitat en l'arribada al punt actual. "Hem passat de l'època del dopatge amateur i descontrolat, on morien desenes d'esportistes per imprudències, a l'època del dopatge professionalitzat on qui ha mort és l'esport com a tal. És una nova era", sentència el sociòleg de la URV.

Bernat López consulta el prestatge on es deixa veure algun lloc de la seva modesta editorial, Cultura Ciclista. Entre ells, de negre i groc, llueix 'Un diablo llamado dopaje', les reflexions del catedràtic danès Verner Møller sobre el dopatge i l'antidopatge, el joc del gat i el ratolí d'aquesta història. L'expert posa el focus crític en l'antidopatge, lluny de lloar la seva funció. "La realitat que cal assumir és que els esportistes d'elit que prenen substàncies prohibides no ho han deixat de fer, sinó que han canviat la manera de prendre-les per evitar donar positiu", exposa. "L'ideal de l'esport net és, a hores d'ara, absolutament naïf", enllaça. López declina referir-se a l'antidopatge com una lluita, com una defensa, com una reacció, com un salvavides. "Si parlem de l'antidopatge, hem de parlar de la indústria antidopatge", sentència, ferm.

"Una sèrie d'institucions, laboratoris, comitès, agències, federacions nacionals i internacionals han configurat un entramat molt complex", recull López. L'AMA actua de xarxa que agrupa i canalitza els esforços diversos amb un pressupost de 300 milions d'euros anuals, però no han servit per evitar que el dopatge segueixi existint. "La llei antidopatge és arbitrària, i la llista negra de substàncies també ho és. Això redueix la seva efectivitat gairebé a zero", opina. La periodista Teresa Ortega coincideix que "cada vegada, el negoci del dopatge i el de l'antidopatge mouen més diners", llegeix en una lògica de retroalimentació. "Això fa que la bola sigui més i més gran, i els interessos són massa com per a erradicar-ho tot d'arrel", afegeix.

EL PERCENTATGE D'ÈXIT DELS CONTROLS ANTIDOPATGE ÉS MOLT REDUÏT

Xavi Valle destaca que "existeixen laboratoris que dissenyen noves substàncies, però amb els mateixos efectes que les prohibides. Això obligaria a obrir una nova llista negra progressivament". "Enxampar el trampós sempre serà una lluita perduda, perquè, qui té mitjans per dopar-se amb garanties, sempre esquivarà la detecció que serveix com a única prova", recull. El triatleta Roger Serrano lamenta que "ningú retira la llicència a un esportista sancionat, i els càstigs són més simbòlics que efectius". "És l'atleta qui decideix, segons els seus valors, els límits que està disposat a travessar. A la pràctica, no els marca cap agència antidopatge: la realitat de l'esport professional està molt per sobre de les possibilitats de cap control", s'hi afegeix, molt seriós, Sergi Porta.

"L'antidopatge és un fracàs escandalós", sintetitza López. "La quantitat ingent de recursos, diners i personal que s'inverteix, en relació amb les evidències que destapen, és d'un percentatge d'èxit mínim", posa sobre la taula. Mai sabrem quin és el percentatge d'esportistes que recorren a aquest fenomen respecte al total, però l'expert proposa obrir els ulls. "Aquest sistema és una ruïna, i la lògica de persecució al dopatge ha fracassat de manera estrepitosa. I si ha arribat el moment de repensar el problema?", es pregunta.

Canviar la perspectiva. I ara, què fem?

"S'ha de fer un replantejament total del sistema i canviar la seva lògica, perquè, lluny de ser la solució, ha estat la causa per generar un problema encara més gran que l'inicial", exposa Bernat López des del seu despatx a la Universitat Rovira i Virgili.

“L'esport genuí no existeix des que la seva posició està ocupada pel macronegoci esportiu”, expressa Tere Ortega, convençuda que no són compatibles a un mateix nivell. “La lògica actual de l'esport professional s'ha d'entendre des de la butxaca i els interessos. La cara més romàntica només és viable, i ja amb dificultats, a l'esport amateur”, exposa.

El metge Xavi Valle també veu en les pràctiques dopants un símptoma d'una deformació de més profunditat. “Som una societat insaciable que sempre necessita una mica més, que oblidada l'esforç en assolir un repte, i que està obsessionada en superar-los irracionalment a una velocitat de vertigen”, observa. Assenyala l'ordinador, allunyat dels darrers dissenys de les marques punteres, i somriu a tall d'exemple. “Cal tornar a pactar unes noves regles del joc on tothom estigui d'acord en reformular les línies vermelles, i tornar a començar”, defensa. Ortega és encara més contundent. “L'esport professional del segle XXI és un producte de ficció”, etziba. Posa l'exemple de l'actuació d'un mag. “Eradicar el dopatge és una lluita perduda, i això ens obliga a reenfocar la batalla”, exposa la periodista. “Es tracta d'un fenomen universal de totes les èpoques, canviant i líquid, que no suposa un problema per si mateix”, analitza López.

Bernat López s'allunya d'una hipotètica legalització d'aquestes substàncies. “Per revertir la realitat, és imprescindible assumir-la: el *dopping* ha guanyat la partida a l'*antidopping*”, planteja. “El problema no és el fet en si, sinó les conseqüències derivades: la desigualtat competitiva que genera, i els riscos per a la salut”, reestructura. El periodista Arcadi Alibés comparteix la premissa. “Entre tots, hem creat de l'esport un espectacle realment atractiu”, destaca. “La línia vermella és limitar l'espectacle o limitar els perjudicis?”, es pregunta. També aboga per blindar la salut.

Els mètodes per introduir aquest *dopping* han anat evolucionant en paral·lel als controls de detecció

“La proposta és canviar la lògica de penalització, persecució i prohibició per una nova lògica de despenalització, control i limitació de danys”, planteja López. “L'enduriment dels càstigs no milloraria la solució actual, de manera que no em sembla una via d'acció adequada”, opina. “Destinar els recursos de l'antidopatge a programes de seguiment de la salut dels esportistes és prioritari per refer aquestes noves regles del joc”, exposa. Oblidar-nos de la utopia de l'esport net per tallar d'arrel els riscos per a la salut. Un esport-espectacle, però sempre sota garantia mèdica.

“La NBA americana no ha tingut cap problema per refer els seus límits sota aquesta mateixa línia vermella de la salut”, reflexiona Xavi Valle. “Sota aquesta lògica de prevenció, informació, seguiment i control de la salut, no s'atura el fenomen dle dopatge, però si la prioritat dels riscos mèdics”, sentència López. “Si tot segueix com fins ara i no obrim els ulls davant la realitat de l'esport d'elit, l'espectacle es menjarà la salut dels esportistes, igual que s'ha menjat l'essència del mateix esport”, alerta Porta, preocupat. “I aquesta espectacularització no té marxa enrere, perquè sense espectacle no hi ha producte, sense producte no hi ha audiència, i sense audiència no hi ha negoci”, jerarquitzza l'entrenador Pau Marzà.

'EL FET QUE LA CIÈNCIA S'OBSESSIONI EN L'ESPORT ÉS NOMÉS UN EXEMPLE DE LA SOCIETAT HISTRIÒNICA EN QUÈ VIVIM'

(X. VALLE)

Roger Serrano també inclou la pràctica del dopatge com un element indestruïble del negoci que l'estructura i embolcalla. “Actua com una droga, i necessites diners per poder-la adquirir”, exposa. “Això fa que, a menys diners, menys qualitat. Moltes d'aquestes substàncies, sigui a través de pastilles o injeccions, es poden adquirir per internet sense cap control. Això sí és un risc”, contextualitza. El triatleta és especialment crític amb els esportistes que recorren a les trampes, i amb el sistema que els empara. No tanca la porta a un binomi competitiu per apostar per la igualtat entre competidors, sense haver de sortejar la inèrcia que bufa. David no proposa lluitar contra Goliat, en aquest context. És un canvi de lectura. Però no vol renunciar al seu espai. David vol lluitar contra més Davids, i que Goliat s'enfronti a altres Goliats.

“La lògica més important de la indústria esportiva és l'audiència, i redefinir el problema en base a aquests eixos no ho alteraria”, defensa Bernat López. “L'economia política pot conviure amb el show, sempre i quan hi hagi un equilibri que, actualment, s'ha ensorrat sense contemplacions”, expressa. L'expert insisteix que no pretén instar a canviar el dibuix del fenomen esportiu a gran escala, sinó redibuixar un context en constant canvi. Els conceptes d'esport, de dopatge i d'espectacle d'avui no tenen res a veure amb els de la generació anterior. D'igual manera, no tenen res a veure amb els que experimentarà la generació posterior. El repte és llegir el context amb les eines actuals, per tal d'adaptar la realitat a les possibilitats factibles. El contrari s'anomena, voluntàriament o involuntàriament, utopia.

“Aquest debat no avança cap a on anem, sinó que constata on som”, apunta Xavi Valle, encara amb la bata blanca que recorda la seva professió. “El fet que la ciència s'hagi obsessionat en el focus de l'esport és només un indicador de la societat histriònica i exagerada en què vivim, on la roda gira a una velocitat excessiva”, exposa. “Hem arribat al punt inimaginable de ser capitalistes també en els sentiments, en els valors, en la salut; i aquest és el problema de fons que cal combatre per evitar que perduri”, reflexiona. Per Valle, la deformació del concepte noble d'esport reforça que “hem esgotat el model”, i ha d'instar a construir-ne un de nou.

LA INDÚSTRIA ESPORTIVA ACTUAL OBLIGA A REDEFINIR ELS CÀNONS DEL SECTOR

Deien els antics romans, i encara preval cada quatre anys en forma de lema nostàlgic —i eslògan oficial— dels Jocs Olímpics, que el món de l'esport estava reservat a una elit molt concreta. Als més ràpids, als més alts, als més forts. L'afirmació no ha quedat totalment desfassada, però sí que és cert que resta incomplerta. La voràgine mediàtica, econòmica, política i social del darrer segle ha forçat redefinir que, aquest món romà de l'esport, avui s'anomena espectacle esportiu. Producte esportiu. Indústria esportiva. Negoci esportiu.

Ja no serveix exclusivament amb ser el més ràpid i ràpida, el més alt o alta, o el més fort o forta, és clar. El món ha canviat davant els nostres ulls, i l'elit esportiva ja no són només aquells *citius, altius, fortius*. Cal subratllar el 'només'. En el cas de la pràctica esportiva d'alt nivell, s'han produït una sèrie de canvis irreversibles — especialment la sobredimensió econòmica del producte i la professionalització — que no introducció— del dopatge a l'equació— que obliguen a una reflexió immediata sobre l'estat actual del fenomen, i a reescriure les prioritats i els reptes que presenten.

Quan l'enfocament arriba a l'esfera de la societat actual i les seves noves característiques, ja no estem parlant d'un tabú esportiu, sinó d'una espiral del silenci majúscula que s'escapa del seu abast d'actuació. “El drama real del dopatge és el seu significat, i no la seva forma: és la por que una elit d'individus privilegiats tenen a fracassar en una societat que, probablement de manera inconscient, els exigeix l'impossible”, resol el sociòleg Rafael Böcker. I això reflexa que la dimensió real del problema de present i futur que hi ha entre mans, ja no és només d'abast esportiu. 'No només'.

**UNIVERSITAT
ROVIRA i VIRGILI**

